

Annexos

Normativa vigent en l'àmbit dels residus

La majoria de la normativa catalana en matèria de medi ambient, i especialment la legislació sobre gestió de residus, es caracteritza perquè està subjecta a dos àmbits de decisió superiors: l'uropeu i l'estatal. El primer és el que marca els principis i les obligacions més importants, tot deixant marge, en algunes normatives, a la decisió dels estats de ser més restrictius. Un exemple n'és la regulació dels residus d'envasos, en què a nivell europeu s'estableixen uns màxims i uns mínims de valorització i reciclatge, però no es regulen aspectes com els sistemes de dipòsit i retorn, que queden a parer dels estats membres.

Tot i que alguns principis que regeixen la política de gestió de residus emanen dels diversos tractats de la Unió,¹ la legislació comunitària sobre gestió de residus començà formalment a la UE amb la Directiva marc de residus 75/442/CE, que va establir la necessitat dels estats membres de gestionar els seus residus per tal que no causin impactes a la salut ni els ecosistemes i defineix el principi de “qui contamina paga” o “responsabilitat del productor” com a element clau en la política ambiental. Però la política europea no es basa només en legislació, sinó que hi ha altres elements –no vinculants– que regulen els principis de la normativa comunitària de medi ambient, com els programes d'acció sobre medi ambient (PAMA) i les estratègies temàtiques. De fet, va ser el primer PAMA, aprovat el 1972, el que va promoure idees com que la prevenció és la millor opció i també el principi de “responsabilitat del productor” que més endavant foren recollides en la Directiva de 1975 i la segona i terceres estratègies van enunciar una primera proposta de prioritats en la gestió dels residus.

La primera estratègia temàtica de gestió de residus va ser adoptada el 1989 i va concretar alguns principis que regeixen la política de gestió de residus, com els de prevenció, reciclatge i reutilització; el 1991, la comunicació de la Comissió sobre aquesta estratègia temàtica va incorporar el principi de la responsabilitat del productor, el de proximitat i suficiència, el de precaució i el de prevenció. L'esmena de la Directiva marc de residus (DMR) de 1991 incorpora les definicions de diferents tipus de residus i enuncia una primera proposta de prioritats en la gestió dels residus. És també aquesta la primera Directiva que incorpora el principi de suficiència en el tractament dels residus i defineix quines són operacions de recuperació i quines de disposició.

Complementàriament a la DMR i les seves esmenes, s'han anat aprovant altres directives relacionades amb aspectes concrets de la gestió de residus, com la regulació del transport de residus perillosos, de les operacions de tractament (abocament dels residus i la incineració), i de fluxos de residus concrets –com els envasos i els seus residus, piles i bateries, vehicles fora d'ús, RAEE,

¹ Com el principi de subsidiarietat que s'esmenta en el Tractat de Roma, o el de precaució que s'esmenta al Tractat de Maastricht.

substàncies perilloses, llots de depuradora, etc.–, tot constituint un corpus legal força complet i vinculant per als estats membres.

Pel que fa als programes d'acció, el 2002 es va aprovar el VI PAMA, vigent actualment. Aquest programa es concentra en quatre àmbits d'actuació prioritaris, que es concreten en set estratègies temàtiques. Amb referència a la gestió sostenible dels recursos i els residus, el principal objectiu del programa és aconseguir que el consum de recursos renovables i no renovables no superi la capacitat de càrrega ambiental, mitjançant la dissociació de l'ús de recursos i el creixement econòmic, la millora de l'eficàcia en l'ús dels recursos, i la reducció de la generació dels residus (un 20% l'any 2010, i un 50% l'any 2050).

Com a concreció del PAMA en l'àmbit de residus, el 2005 es va aprovar l'Estratègia temàtica sobre prevenció i reciclatge de residus (COM 2005/666), l'aspecte més rellevant de la qual és que introdueix dubtes sobre un aspecte fonamental de la política de gestió de residus de la UE, com és la jerarquia de la gestió dels residus. Amb l'argument d'una simplificació i modernització de la legislació, proposa introduir les anàlisis de cicle de vida (ACV) per revisar determinats tractaments jeràrquicament superiors utilitzats fins ara. Al mateix temps, apunta la urgència de desviar residus des de l'abocament a la incineració i pretén establir un llindar d'eficiència energètica en incineradores municipals a partir del qual l'operació es pugui considerar com a recuperació i no com a tractament finalista, sense avaluar ni considerar els impactes ambientals i a la salut de les persones d'aquestes instal·lacions. D'altra banda, a diferència del PAMA, l'estratègia no estableix objectius de prevenció ni de reutilització.

Una altra normativa rellevant des del punt de vista de la gestió de residus és la Directiva d'envasos i residus d'envasos (94/62/EC), ja que és la primera directiva que estableix objectius i calendaris concrets de recuperació d'envasos. Tanmateix, no determina objectius obligatoris ni calendaris de prevenció als estats membres, tot traslladant la responsabilitat a acords entre les autoritats i els productors. Tampoc no estableix el sistema de dipòsit i retorn com a obligatori –tot i que és el que millor recull el principi de “responsabilitat del productor”– ni prioritza la reutilització per davant de la recuperació. Finalment, obre les portes a la incineració de residus d'envasos considerant-la com a valorització. Aquesta ha estat una directiva molt controvertida, ja que esmenta objectius en la línia de trencar la correlació entre creixement econòmic i consum de recursos, però reconeix que no pot distorsionar el lliure mercat, en ser un principi superior de la UE. Aquesta situació ha comportat que determinades mesures de recuperació i prevenció impulsades per estats membres hagin estat denunciades per la Comissió i per productors/distribuïdors, com són els casos d'Alemanya i Dinamarca (vegeu requadre).

Jurisprudència europea rellevant en l'àmbit dels envasos i la prevenció

Procediment contra el sistema alemany de dipòsit per a llaunes i ampolles

Darrere la Verpackungsverordnung (Llei d'envasos) es va establir un dipòsit obligatori (SDDR) a les aigües minerals, cervesa i refrescos en envasos d'un sol ús. En el seu procediment de violació, la Comissió i una

empresa austríaca sostenien que aquest sistema augmentava els costos de la importació de begudes a Alemanya i constituïa una barrera per a la lliure circulació de mercaderies en el mercat intern.

El Tribunal Europeu de Justícia va emetre dues sentències (C-463/01 i C-309/02) en què reconeixia que l'SDDR augmentava la recuperació d'envasos i reduïa la quantitat de residus però demanava un període de transició suficient i que hi haguessin prous punts de retorn. Després de negociacions amb la Comissió, Alemanya va refer el sistema de dipòsit i va simplificar les regles sobre el retorn del dipòsit, tot facilitant el retorn de les ampolles d'un sol ús a totes les botigues que venguin begudes del mateix tipus de material.

La Comissió ha estat seguint els canvis recents, que entraven en vigor el dia 1 de maig de 2006, i ha arribat a la conclusió que el sistema nou està funcionant adequadament i també s'aplica a productes importats sense cap discriminació.

Procediment contra la prohibició danesa d'utilitzar envasos no retornables

La Comissió també va presentar un cas al contra l'obligació imposada als productors de comercialitzar la cervesa i les begudes refrescants exclusivament en envasos reutilitzables. Aquests envasos havien de ser homologats per l'Agència Nacional per a la Protecció del Medi Ambient, que podia negar l'homologació si considerava que no era tècnicament apropiat per a un sistema de devolució, que el sistema de retorn previst no garantia que es reutilitzés una proporció suficient d'envasos o si ja havia estat homologat un envàs d'igual volum adaptat per a la mateixa funció. Dinamarca va modificar la normativa i va admetre, sempre que s'adoptés un sistema de dipòsit i devolució, la utilització d'envasos no homologats, excepte els envasos metàl·lics, dins del límit de 3.000 hl per productor i any. El Tribunal de Justícia va sentenciar (C-302-86) que, malgrat que l'obstrucció del lliure mercat és possible per raons ambientals, el plantejament de Dinamarca no era proporcional i incomplia les obligacions del Tractat de la CEE.

En aquest context, el juny de 2008 s'ha aprovat la nova DMR, que suposa el canvi més important en la gestió de residus a Europa en els darrers anys. Tot i que les propostes del Parlament Europeu eren ambicioses, el redactat final negociat amb els estats membres ha acabat presentant aspectes qüestionables:

- Per primer cop **s'incorpora el concepte de prevenció de residus en un text legal**: no obstant això, no n'estableix objectius i calendaris concrets, només proposa la possibilitat d'estudiar la necessitat d'establir objectius de reciclatge a partir del 2014. Tenint en compte que aquesta és la primera prioritat en l'Estratègia temàtica de residus, el fet de no establir objectius vinculants rebaixa la pressió sobre els estats per ser ambiciosos en aquest camp.
- Per primer cop **s'estableixen objectius concrets de reciclatge**, però són massa poc ambiciosos. La Directiva determina una recuperació mínima del 50% conjunt de paper, vidre, plàstic i metalls provinents de residus municipals i del 70% per als residus de la construcció, tots dos objectius per al 2020. Aquests objectius ja s'estan acomplint en força estats membres i poden desincentivar de continuar avançant en la recuperació de residus.
- **Es reclassifica la incineració de residus municipals com a operació de recuperació de residus**, quan sempre havia estat considerada com una operació de deposició de residus. Aquesta reclassificació es farà en funció d'una fórmula d'eficiència; tanmateix, des d'un punt de vista de balanç energètic, és qüestionable que la incineració és pugui considerar recuperació energètica davant alternatives de gestió com el reciclatge i la prevenció. Hi ha diversos estudis que avalen que el reciclatge –i, per descomptat, la prevenció– estalvien més energia que la que s'obté de cremar la majoria de materials que formen els residus; en aquest sentit, és especialment interessant l'estudi *Environmental benefits of recycling* encarregat pel WRAP

(Waste & Resources Action Programme).²

- **Es revisen les definicions de subproductes:** de tal manera que determinats residus deixaran de ser considerats com a tals i podran ser exportats dins la UE i a països tercers. És probable que això obri un seguit de casos que s'hauran de resoldre al Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees (TJCE) i es poden obrir esclatxes en la legislació actual.
- **No es marquen objectius de recuperació de residus orgànics:** tot i que és el principal flux dels residus municipals i que tenen un important impacte sobre el canvi climàtic, no es marquen objectius de recuperació. Només s'esmenta que els estats membres hauran d'impulsar mesures per al seu compostatge o metanització i que es valorarà la necessitat d'impulsar mesures legislatives a nivell europeu.
- **S'introdueix la possibilitat d'apartar-se de la jerarquia ecològica** en funció dels resultats d'estudis de cicle de vida, però sense concretar prou quines metodologies i bases de dades s'han d'utilitzar. Això obre la porta a una certa arbitrarietat dels estats per escollir les opcions de tractament de residus.

Legislació estatal

A partir de l'adhesió de l'Estat espanyol a la CE, es produeix un procés d'adequació de l'obsolet marc legal de gestió de residus, començant per l'aprovació d'una *Ley básica de residuos tóxicos y peligrosos*. Des d'aleshores, la major part de la legislació s'hi ha anat adequant o se n'ha aprovat de nova a partir de la normativa provinent de la UE; des del punt de vista català, la llei més rellevant és la *Ley 11/1997, de envases y residuos de envases* (LERE) i el seu Reglament, que regulen un àmbit en què la Generalitat no té la totalitat de competències i que suposa un important impacte en la política de residus. Actualment la LERE està en procés de modificació. Des del punt de vista de l'FPRC, creiem que caldria aprofitar aquesta revisió per incorporar-hi alguns aspectes que no es van afrontar d'una manera adequada (com l'obligatorietat del sistema de dipòsit, devolució i retorn, l'aplicació del principi de la CE de responsabilitat del productor...) i corregir-ne d'altres que s'han evidenciat en els deu anys d'aplicació d'aquesta normativa (com la ineficàcia dels objectius de prevenció i determinació d'instruments fiscals i organitzatius per assolir objectius i calendaris de reducció de residus d'envasos).

En un altre nivell, el Plan nacional de residuos 2007-2015, encara per aprovar, hauria d'incloure alguns aspectes importants que no estan ben regulats, com són els objectius de prevenció i l'obligació de separar i recuperar la brossa orgànica.

Legislació catalana

A Catalunya, la normativa específica sobre residus s'inicià amb l'aprovació del Decret legislatiu 2/1991, que regula les activitats de gestió dels residus industrials. Dos anys després es va publicar la Llei 6/1993, reguladora dels residus, modificada el 2003. Aquesta Llei va ser molt avançada en el seu moment i establia objectius ambiciosos de recuperació dels residus orgànics que mai no s'han assolit. Així mateix, malgrat que es posava la prioritat en la precaució i la prevenció, no s'establien objectius

2 http://www.wrap.org.uk/wrap_corporate/about_wrap/lca_symposium.html

vinculants ni els instruments necessaris per assolir-los. La manca d'instruments ha dificultat el compliment dels objectius. L'exemple de la Llei 6/1993 és paradigmàtic, ja que, malgrat establir-s'hi com a obligatòria la separació de la matèria orgànica, no s'hi definien instruments sancionadors en cas d'incompliment dels ens locals. El resultat és que 11 anys després de l'entrada en vigor de l'obligatorietat de la recollida selectiva en municipis de més de 5.000 habitants, encara n'hi ha 61 (el 30%) que no compleixen la Llei.

Un aspecte positiu, tot i que insuficient, que cal destacar del marc legislatiu català és l'aprovació de la Llei 16/2003, que va permetre l'aplicació d'un cànon de 10 €/tona als residus abocats, amb l'objectiu de crear un fons per finançar les infraestructures de gestió dels residus i una part dels costos de recollida. Aquest cànon es va completar el 2008 amb l'aprovació d'una nova modificació de la Llei (Llei 8/2008) que estableix un cànon de 5 € per als residus que s'incineren i de 3 € per als residus de la construcció; el que no es grava són els residus industrials, que superen els municipals en generació. Si no es compleix el desplegament (parcial) de la separació de la brossa orgànica l'any 2010, es gravarà els municipis amb 20 €/tona com a cànon d'abocament i amb 15 €/tona per a incineració. Aquests cànon, però, són molt més baixos que no els cànon d'incineració o abocament que es cobren en altres països europeus (Suïssa, Àustria...); per tant, esdevenen poc dissuasius i incentivadors de la recollida selectiva de qualitat.

Quant als criteris de retorn del cànon als ens locals, també es detecten mancances:

- No es paga la recuperació de restes vegetals (esporga i jardineria), malgrat que és una fracció difícil de gestionar i que comporta moltes despeses als municipis que volen fer-la correctament.
- Només es paga una part dels residus gestionats a través de la deixalleria (olis vegetals, piles, fustes i vidre pla), tot i que la Llei estableix aquest servei com a obligatori i s'hi recullen moltes altres fraccions.
- Es paguen tractaments de millora del rebuig a un preu equivalent a la meitat del cost del cànon. Aquesta mesura beneficia els municipis metropolitans, amb possibilitat de realitzar aquests tractaments, però no beneficia la resta de municipis catalans.
- Es compensen els municipis amb un percentatge superior al 15% d'impropis, quan és difícil obtenir un compost de qualitat amb aquesta quantitat d'impropis.

El 2 de juliol 2008 el Parlament de Catalunya va aprovar dues lleis: la 9/2008, de modificació de la Llei de residus, i la 8/2008, de finançament de les infraestructures de gestió de residus i dels cànon sobre la disposició del rebuig dels residus. La modificació de la Llei de residus estableix l'obligació de tots els municipis de Catalunya, independentment del nombre d'habitants, de recollir selectivament la matèria orgànica. Tots els ajuntaments que no facin recollida selectiva de matèria orgànica hauran de presentar abans d'un any la planificació d'aquesta recollida. També introdueix com a novetat la figura del Pla sectorial territorial d'infraestructures de gestió de residus municipals (PSTIGR), en què apareixen criteris de localitzacions i obliga que el planejament urbanístic s'adapti a les determinacions del PSTI. La modificació de la Llei declara d'utilitat pública les infraestructures de tractament de residus i habilita l'Administració competent per executar les obres, malgrat que el planejament

municipal no permeti l'execució de les obres d'aquest tipus d'instal·lacions de residus. Això pot comportar una indefensió important de ciutadans i ens locals que siguin contraris a la seva instal·lació, tot representant una greu agressió a l'autonomia municipal i el dret a decidir als territoris. Amb tot, aquesta Llei continua tenint els dèficits de la Llei reguladora pel que fa a la manca de mesures i instruments de prevenció i d'inexistència d'instruments sancionadors en cas d'incompliment dels ens locals. Des de l'FPRC considerem que s'ha perdut una bona oportunitat per equiparar el cost d'abocador amb el d'incineració (posant un cànon inferior a la incineració s'està premiant la incineració) i per augmentar el cost del cànon perquè actuï realment com a mesura dissuasiva de dur els residus a tractament finalista i incentivadora de la recuperació de residus.

Recull de la normativa més rellevant (europea, estatal i catalana)

A. Normativa en l'àmbit dels residus a la Unió Europea

Principis que regeixen la normativa europea		
<ul style="list-style-type: none"> ● Principi de precaució: estableix que quan hi hagi possibilitat de danys greus o irreversibles cap als ecosistemes i les persones, la manca de plena certesa científica no es podrà usar com a raó per no prendre mesures eficaces per prevenir la degradació mediambiental ni els danys cap a les persones. ● Prevenició de la contaminació: adopció d'una estratègia de reacció davant dels problemes ambientals abans que hagin sorgit. ● Jerarquia de les opcions de gestió de residus: prioritza la minimització (reducció en origen), després la reutilització, el reciclatge (valorització material), la valorització energètica i la deposició en darrer terme. ● Principi de suficiència, segons el qual els residus generats en un territori han de poder ser gestionats dins d'aquest territori. ● Principi de proximitat, que afavoreix que la gestió dels residus es faci en instal·lacions properes a les zones de generació. ● Principi de subsidiarietat, segons el qual els agents i ens territorials han de prendre les decisions de la manera més propera als ciutadans. ● La protecció del sòl i la seva regeneració en els casos de contaminació. ● Principi de la responsabilitat del productor, segons el qual els productors han d'assumir el cost de la gestió ambiental correcta dels residus. ● Principi de la responsabilitat compartida, segons el qual tots els agents implicats en la gestió dels residus, públics i privats, han d'atribuir-se les responsabilitats que els correspongui. ● Accés a la informació. 		
Normativa		
Programes	Objectius generals	Fites
VI Programa d'acció ambiental	<ul style="list-style-type: none"> ● Vetllar perquè el consum de recursos i els impactes associats, no superin la capacitat de càrrega del medi ambient ● Dissociar l'ús dels recursos naturals i la generació de residus del creixement econòmic ● Millorar significativament l'eficiència d'ús dels recursos naturals ● Desmaterialitzar l'economia ● Prevenir els residus i fomentar-ne la reutilització i el reciclatge 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Desenvolupar les estratègies temàtiques necessàries. S'apunten les següents: <ol style="list-style-type: none"> 1. Protecció del sòl 2. Protecció i conservació del medi marí 3. Ús sostenible de plaguicides 4. Pol·lució atmosfèrica 5. Millora de la qualitat del medi urbà 6. Ús sostenible i gestió de recursos 7. Reciclatge de residus 8. Establir un marc analític coherent que permeti definir criteris per establir prioritats i emprendre l'anàlisi i la recollida de dades necessàries per determinar els recursos en una situació més

	<ul style="list-style-type: none"> • Reduir els impactes ambientals negatius que generen els productes en tot el seu cicle de vida • Reduir al mínim la quantitat de residus que van a tractaments finalistes • Aconseguir que els residus es tractin tan a prop com sigui possible del lloc on es generen 	<p>preocupant.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Definir i implantar mesures polítiques específiques que permetin de reduir el consum d'aquests recursos • Reduir la quantitat de residus destinats a deposició final en un 20% el 2010 i en un 50% el 2050, en comparació amb les xifres del 2000 • Reduir els volums de residus perillosos generats en un 20% d'aquí al 2010 i en un 50% d'aquí al 2020, en comparació amb les xifres del 2000
Comunicacions	Objectius generals	Fites
<p>Estratègia sobre la prevenció i el reciclatge dels residus COM (2005) 666, de 21 de desembre de 2005: un pas endavant en el consum sostenible de recursos – Estratègia temàtica sobre prevenció i reciclatge de residus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Simplificar la legislació vigent en matèria de residus • Prevenir l'impacte negatiu dels residus • Fomentar el reciclatge 	<ul style="list-style-type: none"> • Limitar la producció de residus • Promoure el sector del reciclatge perquè reintrodueixi els residus en el cicle econòmic
Directives	Objectius generals	Objectius específics
<p>Directiva 2008/98/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 19 de novembre de 2008, sobre els residus i per la qual es deroguen determinades Directives.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • La protecció de la salut de les persones i el medi ambient a través de la prevenció o reducció dels efectes perjudicials causats per la generació i gestió de residus, i a través de la reducció dels impactes globals de l'ús de recursos i la millora de l'eficiència 	<ul style="list-style-type: none"> • Els estats membres han de fomentar: <ul style="list-style-type: none"> • L'aplicació de la jerarquia de residus buscant el millor resultat ambiental • La prevenció o la reducció de la producció de residus i la seva toxicitat • La valorització de residus mitjançant reciclatge, nou ús, recuperació o qualsevol altra acció destinada a obtenir matèries primeres secundàries • La utilització de residus com a font d'energia • El cost del tractament dels residus ha de recaure sobre el productor dels residus • Garantir la transparència del procés legislatiu i la participació de la

		<p>ciutadania i les parts interessades</p> <p>Tenir en compte els principis de precaució i sostenibilitat, viabilitat tècnica, protecció dels recursos i els impactes sobre el medi, la salut, l'economia i la societat</p> <p>Redefinició de les operacions de tractament de residus</p> <p>Redefinició del concepte de residu</p>
<p>Directiva d'envasos i residus d'envasos</p> <p>04/12/CE, d'11 de febrer de 2004, relativa als envasos i residus d'envasos</p> <p>Modifica la Directiva 94/62/CE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Evitar la generació de residus d'envasos i impulsar sistemes de reutilització d'envasos 	<ul style="list-style-type: none"> • Els estats membres han d'establir sistemes de retorn, recollida i recuperació dels residus d'envasos per arribar com a molt tard el 31/12/2008 a: <ul style="list-style-type: none"> ○ Recuperar o incinerar amb recuperació d'energia: un mínim del 60% en pes dels residus d'envasos (RE) ○ Reciclar entre un mínim del 55% i un màxim del 80% en pes dels RE ○ Reciclar els mínims següents dels materials continguts en els RE: <ul style="list-style-type: none"> ▪ 60% en pes de vidre ▪ 60% en pes de paper i cartró ▪ 50% en pes de metalls ▪ 22,5% en pes de plàstics ▪ 15% en pes de fusta • Els estats membres han de fomentar, quan sigui adequat, la recuperació energètica, sempre que sigui preferible al reciclatge de materials per raons de medi ambient i rendibilitat, amb la consideració d'un marge suficient entre els objectius de reciclatge i valorització energètica
<p>Directiva 1999/31/CE del Consell, relativa a l'abocament de residus</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Facilitar l'aplicació del principi de proximitat i suficiència del tractament dels residus ▪ Reduir les emissions de gas metà provinent de l'abocament de residus biodegradables ▪ Impulsar la recollida selectiva de residus biodegradables, la separació en general, la valorització i el reciclat ▪ Definir els requisits tècnics de les diverses classes d'abocadors: distàncies, requisits de construcció, els controls d'aigües, gasos i lixiviats i la gestió de l'abocament 	<ul style="list-style-type: none"> • Els estats membres han d'elaborar una estratègia de reducció dels residus biodegradables destinats a abocadors: • El 2006 els residus municipals biodegradables destinats a abocadors han d'haver-se reduït fins al 75% dels generals el 1995 • El 2009 els residus municipals biodegradables destinats a abocadors han d'haver-se reduït fins al 50% dels generals el 1995 • El 2016 els residus municipals biodegradables destinats a abocadors han d'haver-se reduït fins al 25% dels generals el 1995 • Es defineixen tres tipus d'abocadors: per a residus perillosos, no perillosos i inerts • Establiment de requisits sobre el control dels gasos d'abocador

<p>Directiva de piles i bateries</p> <p>06/66/CE, de 6 de setembre de 2006, relativa a les piles i bateries i als residus de piles i acumuladors</p> <p>Deroga la Directiva 91/157/CEE relativa a les piles i als acumuladors que continguin determinades matèries perilloses</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Regular tots els tipus de piles i bateries, excepte les que s'utilitzen per a finalitats militars o de protecció dels estats • Reduir la quantitat de mercuri, cadmi i plom a les piles i bateries, així com en el seu tractament i reutilització • Fomentar un increment de la recollida i reciclatge dels residus de piles i acumuladors 	<ul style="list-style-type: none"> • Queden prohibides les piles i bateries que continguin: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Més d'un 0,0005% de mercuri en pes ▪ Més d'un 0,002% de cadmi en pes en les portàtils • Els estats membres: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Han de prendre les mesures necessàries per fomentar-ne i optimitzar-ne la recollida selectiva ▪ Els objectius de recuperació de piles i bateries són: <ul style="list-style-type: none"> ▪ del 25% abans del 26/09/2012 ▪ un mínim del 45% abans del 26/09/2016 • Han de garantir que els productors fabriquin aparells amb extracció fàcil i segura de piles i bateries usades • Han de garantir, com a molt tard el 26/09/09, que les piles i bateries recollides siguin sotmeses a tractament i reciclatge, excloent-ne la recuperació d'energia • Els productors han de finançar el cost de la recollida, el tractament i el reciclatge de les piles i bateries industrials, d'automoció i portàtils, així com el cost de les campanyes d'informació d'aquestes operacions
<p>Directiva de gestió d'olis usats</p> <p>75/439/CEE, de 16 de juny de 1975, relativa a la gestió d'olis usats</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar la recollida i eliminació innòcues dels olis usats 	<ul style="list-style-type: none"> • Els estats membres han de garantir la recollida i eliminació (tractament o destrucció, així com emmagatzemament i dipòsit sobre o sota terra) dels olis usats • La prioritat de gestió és el tractament per regeneració, és a dir, el refinament • Es prohibeix l'abocament en aigües, terra i els tractaments que provoquin contaminació atmosfèrica superior als nivells establerts

B. Normativa en l'àmbit de residus a l'Estat espanyol

Normativa		
Lleis	Objectius generals	Objectius específics
<p>Ley 10/98, de 21 d'abril de residuos</p> <p>Modificada per la Ley 62/2003, de 30 de diciembre, de medidas fiscales, administrativas y del orden social</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prevenir la producció de residus • Establir el règim jurídic de la producció i gestió de residus • Fomentar, per aquest ordre, la reducció, la reutilització, el reciclatge i altres formes de valorització dels residus • Coordinar la política de residus amb les polítiques econòmica, industrial i territorial • Prendre com a bàsic el principi de proximitat en la recollida i trasllat de residus 	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboració de plans nacionals de residus • Els ens locals han de garantir la recollida, el transport i l'eliminació³ dels residus urbans • A partir del 2001, els municipis de més de 5.000 habitants han d'implantar sistemes de recollida selectiva de residus • Per assolir els objectius de reducció, reutilització, reciclatge i valorització, les administracions públiques poden establir instruments de caràcter econòmic i mesures incentivades. • Tipificar en infraccions i sancions l'incompliment d'aquesta Llei
<p>Ley 11/97, de 24 d'abril, de envases y residuos de envases (LERE)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • És la transposició de la Directiva d'envasos • Prevenir i reduir l'impacte sobre el medi ambient dels envasos i la gestió dels residus d'envasos al llarg de tot el seu cicle de vida • Primera prioritat: establir mesures destinades a la prevenció de la producció de residus d'envasos • Segona prioritat: establir mesures destinades a la reutilització dels envasos, al reciclatge i altres formes de valorització de residus d'envasos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pel que fa a la prevenció: <ul style="list-style-type: none"> ○ Reduir, abans del 24/04/2000, com a mínim un 10% de la totalitat dels residus d'envasos (RE) ○ Les CA han d'adoptar les mesures oportunes quant al disseny i la fabricació dels envasos ○ Les CA poden desenvolupar mesures economicofiscals per assolir els objectius de reduir i reutilitzar els envasos • Pel que fa a la recuperació, aconseguir com a molt tard el 31/12/2008, els mateixos objectius que determina la Directiva 04/12/CE d'envasos i residus d'envasos • Per fomentar la reutilització: <ul style="list-style-type: none"> ○ Les administracions podran establir mesures de caràcter econòmic, financer o fiscal • Obligatorietat del sistema de dipòsit devolució i retorn (SDDR) pel que fa als sistemes de gestió de RE. S'estableix una exempció per a aquells agents econòmics que participin en un sistema integrat

3 Es manté la terminologia usada en el redactat de la Llei, tot i que no és científicament correcta, ja que es refereix a tractament.

		<p>de gestió de RE i envasos usats (SIG)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Els SIG assumiran el sobrecost de la recollida selectiva • Els residus comercials queden fora d'aplicació d'aquesta Llei Crear una comissió mixta integrada per diversos agents socials, econòmics i públics, per analitzar les possibilitats de reducció d'envasos
Decrets		
Real Decret 252/2006, de 3 de marzo, que revisa los objetivos de reciclaje y valorización fijados en la Ley 11/97 (LERE)	☐ Solament adapta els nous objectius de valorització de l'adaptació de la Directiva 2004	
Real Decreto 1406/1989, de 10 de noviembre, por el que se imponen limitaciones a la comercialización y al uso de ciertas sustancias y preparados peligrosos	<ul style="list-style-type: none"> • Evitar problemes de contaminació del medi ambient i danys a la salut de les persones a causa de la comercialització i ús de substàncies i preparats perillosos 	<ul style="list-style-type: none"> ● Limitar la comercialització i l'ús de diferents substàncies i preparats perillosos
Real Decreto 45/1996, de 19 de enero, por el que se regulan diferentes aspectos relacionados con las pilas y los acumuladores que contengan determinadas materias peligrosas	<ul style="list-style-type: none"> • Transposa a la normativa espanyola: <ul style="list-style-type: none"> ○ La Directiva 91/157/CEE, de 18 de març, relativa a les piles i als acumuladors que continguin determinades matèries perilloses. • La Directiva 93/86/CEE, de 4 d'octubre, mitjançant la qual s'adapta al progrés tècnic la Directiva 91/157/CEE. 	<ul style="list-style-type: none"> • Es concreten els objectius de les directives europees transposades.
RD 1481/2001, por el que se regula la eliminación de residuos a través de depósito en vertedero	<ul style="list-style-type: none"> • Transposició de la Directiva 1999/31/CEE 	

Normativa en l'àmbit de residus a Catalunya

Normativa		
Lleis	Objectius generals	Objectius específics
Llei 6/ 1993, de juliol, reguladora dels residus	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Procurar una gestió de residus plenament adaptada a les exigències de qualitat ambiental, de reducció i valorització de les fraccions aprofitables • Prioritzar la minimització de la producció de residus i vetllar per la valoració i per la deposició responsable del rebuig dels residus • Propiciar una política de gestió dels residus basada en la col·laboració dels productors i gestors de residus ▪ Aplicar la jerarquia de gestió dels residus, amb criteris de proximitat, suficiència i subsidiarietat • Aplicació del principi de “qui contamina paga”, amb taxes que garanteixin l'autofinançament dels costos dels serveis de recollida i tractament dels residus perillosos d'origen domèstics 	<ul style="list-style-type: none"> • El Govern català ha de desplegar programes: <ul style="list-style-type: none"> ○ De prevenció dels residus i de llur perillositat ○ Programes de gestió de residus municipals, industrials i de la construcció • Promoure la recollida selectiva de residus • Valoritzar els residus • Utilitzar els residus com a font d'energia • Disposar del rebuig • Regenerar els espais degradats per descàrregues incontrolades • Prioritzar primer la reducció i després la valorització dels residus • La disposició del rebuig dels residus queda subjecta al principi general de limitació a les fraccions residuals no susceptibles de valorització • Obligació de lliurar separatament els residus orgànics dels municipis més grans de 5.000 habitants i de paper, vidre i llaunes • Obligació de prestar el servei de deixalleria a tots els municipis de més de 5.000 habitants • Es declara recollida i tractament amb caràcter públic els residus perillosos d'origen domèstic, com les neveres i aparells amb CFC, les piles i fluorescents, i els olis minerals • Es regula el Fons de gestió de residus per dotar de finançament de les infraestructures i inversions per promoure la recuperació i el tractament dels residus, i la col·laboració econòmica amb els ens locals
Llei 15/2003, de 13 de juny, de modificació de la Llei 6/1993, de 15 de juliol, reguladora dels residus	<ul style="list-style-type: none"> ● Fer una revisió general de la Llei 6/1993, en vista de la nova normativa comunitària i estatal en matèria de residus i de l'experiència assolida ● Revisar el concepte de residus comercials i 	<ul style="list-style-type: none"> • Ampliació del concepte de residu municipal i assimilables a municipals • Millorar la gestió dels residus comercials i garantir que els productors i posseïdors n'assumeixin la responsabilitat de la gestió i els costos. El titular els ha de gestionar per ell mateix i lliurar els residus a un

	<p>d'industrials assimilables a municipals</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Adaptació a les decisions de la CEE sobre les operacions de valorització i tractament de residus i la llista europea de residus 	<p>gestor autoritzat o bé acollir-se al sistema que l'ens local estableixi</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Modificar el concepte de disposició del rebuig atenent les seves característiques: residus perillosos, no especials i inerts, ▪ Modificació del concepte de valorització. ▪ Per tal d'afavorir el reciclatge dels residus municipals, els municipis majors a 5000 habitants de dret han d'instaurar la recollida selectiva i el servei de gestió. ▪ El Govern ha de presentar en un termini de sis mesos una proposta de Llei a presentar a la Mesa del Congrés de diputats per a la transferència de les competències d'envasos domèstics i residus d'envasos. Que no es va demanar.
<p>Llei 9/2008, de 10 de juliol, de modificació de la Llei 6/1993, de 15 de juliol, reguladora dels residus</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Actualitzar la Llei de residus 	<ul style="list-style-type: none"> ● Crear una nova definició de valorització material ● Crear la figura del Pla territorial sectorial d'infraestructures de gestió de residus municipals ● Modificar el procediment per a l'elaboració dels plans i programes, per tal d'incloure-hi una avaluació ambiental ● Modificar la regulació del fons econòmic, ampliant l'àmbit d'actuació ● Establir la recollida selectiva dels residus municipals a tots els municipis de Catalunya ● Declarar servei públic de titularitat de la Generalitat la deposició controlada i la incineració dels residus especials en plantes externes
<p>Llei 16/2003, de 13 de juny de finançament de les infraestructures de tractament de residus i del cànon sobre la deposició de residus</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Prioritzar la minimització i la valorització dels residus davant la deposició en dipòsits controlats, mitjançant l'impuls eficaç de les operacions de recollida selectiva, reutilització i reciclatge dels residus, que permetin l'aprofitament dels residus com a recurs ● Garantir la cooperació amb els ens locals, mitjançant el finançament de les infraestructures de gestió de residus municipals ● Crear el cànon que grava l'entrada de residus municipals als abocadors 	<ul style="list-style-type: none"> ● Gravar els residus municipals que es destinin a abocadors, tant de titularitat pública com privada amb 10 euros per tona de residu que es destini a dipòsit controlat ● Crear la Junta de Govern dels Fons de Gestió de residus, a la qual correspon planificar, dirigir i gestionar la destinació dels recursos del Fons ● Cal acordar, abans del 31 d'octubre de cada any, els criteris per a la distribució dels recursos recaptats pel cànon, amb un mínim del 50% per al tractament de la fracció orgànica recollida selectivament. La resta s'ha de destinar a la recollida de la FORM, a la valorització d'altres materials, a tractaments que redueixin la quantitat o millorin la qualitat del rebuig a abocador, i

		<p>a promoure campanyes d'educació ambiental Els beneficiaris del Fons són els ens locals</p>
<p>Llei 8/2008, de 10 de juliol, de finançament de les infraestructures de gestió de residus i dels cànon sobre la deposició de residus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Actualització de la Llei de finançament de les infraestructures de tractament de residus i ampliació del cànon 	<ul style="list-style-type: none"> • Gravar els residus municipals que es destinin a incineració amb cinc euros per tona • Gravar els residus de la construcció destinats a la deposició controlada amb tres euros per tona • Gravar amb 20 euros per tona el rebuig de residus municipals destinats a dipòsit controlat dels ens locals que no han iniciat el desenvolupament de la recollida selectiva de la fracció orgànica sempre que l'àmbit territorial al qual es trobi adscrit disposi de les corresponents instal·lacions de tractament de la fracció orgànica
<p>Llei, 11/2000, reguladora de la incineració Llei sorgida de la ILP per a la prohibició de la incineració de residus</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Regular les condicions en què s'ha de fer la incineració de residus a Catalunya, amb la finalitat de protegir la salut i el medi ambient, prioritzant la reducció en origen, la minimització i la valorització. ▪ Ajustar la incineració de residus al que determina el catàleg de residus. Pel que fa a residus municipals, l'actuació s'ha de limitar al tractament del rebuig ▪ Fomentar la producció neta, la reducció en origen, la reutilització, la recollida selectiva i el reciclatge ▪ Promoure processos i pràctiques per reduir els residus i minimitzar el risc potencial 	<ul style="list-style-type: none"> • Les administracions públiques han d'elaborar programes quadrimestrals de prevenció de residus i valorització dels residus generats per les seves activitats i destinar-hi recursos per assolir-los • Els municipis que utilitzin la incineració han de determinar objectius quantificables de reducció i valorització de residus municipals • El Govern ha de vetllar perquè tots els plans de minimització s'ajustin al que estableix aquesta Llei • El Govern ha de promoure, en aplicació de la LERE, els sistemes de dipòsit, devolució i retorn dels envasos, especialment per als que tenen un volum igual o superior a dos litres i per als envasos de productes perillosos
<p>Llei 3/1998, de 27 de febrer, de la intervenció integral de l'Administració ambiental</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Reduir les càrregues administratives dels particulars i agilitar els procediments administratius • Assolir un nivell alt de protecció de les persones i del medi ambient, mitjançant la utilització d'instruments per prevenir, minimitzar, corregir i controlar els impactes de totes les activitats susceptibles d'afectar el medi ambient, la seguretat i la salut de les 	<ul style="list-style-type: none"> • Les administracions públiques han de vetllar perquè les activitats compleixin aquests principis: <ul style="list-style-type: none"> ○ Prevenir la contaminació i la seva transferència d'un medi a un altre ○ Reduir la producció de residus mitjançant la minimització i, en la mesura que no sigui possible, gestionar-los correctament, valoritzant-los i, en últim terme, efectuant la deposició del rebuig ○ Utilitzar l'energia, l'aigua i les matèries primeres de

	<p>persones</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afavorir un desenvolupament sostenible 	<p>manera racional, eficaç i eficient</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Prendre les mesures necessàries per prevenir els accidents greus i limitar-ne els efectes ○ Prendre les mesures necessàries perquè, en cessar l'exercici de l'activitat, s'eviti qualsevol risc de contaminació i perquè el lloc de l'activitat quedi en un estat satisfactori
--	--	---

NOTA. En aquesta publicació s'ha traduït el terme anglès *disposal* que apareix en la normativa europea pel terme català "deposició", seguint els criteris del Centre de Terminologia de Catalunya.

Llista de normativa

Normativa i programes europeus

Decisió núm. 1600/2002/EC del Parlament Europeu i el Consell, de 22 de juliol de 2002, establint el Sisè Programa Comunitari d'Acció Ambiental. *Diari Oficial* núm. L 242 p. 1-15 (10 de setembre de 2002).

Un pas endavant en el consum sostenible de recursos-Estratègia temàtica sobre prevenció i reciclatge de residus. COM (2005) 666 (21 de desembre de 2005).

Directiva 2008/98/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 19 de novembre de 2008, sobre els residus i per la qual es deroguen determinades Directives. *Diari Oficial* núm. L 312, p. 3-30. (22 de novembre de 2008).

Directiva 94/62/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de desembre de 1994, relativa als envasos i residus d'envasos. *Diari Oficial* núm. L 365 p. 10-23 (31 de desembre de 1994).

Directiva 2004/12/CE del Parlament Europeu i del Consell, d'11 de febrer de 2004, per la qual es modifica la Directiva 94/62/CE relativa als envasos i residus d'envasos-Declaració del Consell, de la Comissió i del Parlament Europeu. *Diari Oficial* núm. L 047 p. 26-32 (18 de febrer de 2004).

Directiva 1999/31/CE del Consell, de 26 d'abril de 1999, relativa a l'abocament de residus. *Diari Oficial* núm. L 182 p. 1 - 19 (de 16 de juliol de 1999).

Directiva 2006/66/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 6 de setembre de 2006, relativa a les piles i acumuladors i als residus de piles i acumuladors i per la qual es deroga la Directiva 91/157/CEE. *Diari Oficial* núm. L 266 p. 1-14 (de 26 de setembre de 2006).

Directiva 75/439/CEE del Consell, de 16 de juny de 1975, relativa a la gestió d'olis usats. *Diari Oficial* núm. L 194 p. 23-25 (de 25 de juliol de 1975).

Normativa estatal

Llei 10/98, de 21 d'abril, de residus. *Boletín Oficial del Estado (BOE)* núm. 96 p. 13372-13384 (de 22 d'abril de 1998).

Llei 11/97, de 24 d'abril, d'envasos i residus d'envasos. BOE núm. 99 p. 13270-13277 (de 25 d'abril de 1997).

Reial decret 252/2006, de 3 de març, pel qual es revisen els objectius de reciclatge i valorització establerts en la Llei 11/1997, de 24 de abril, d'envasos i residus d'envasos, i pel qual es modifica el Reglament per la seva execució, aprovat pel Reial decret 782/1998, de 30 de abril. BOE núm. 54 p. 8961-8967 (de 4 de març de 2006).

Reial decret 1406/1989, de 10 de novembre, pel qual s'imposen limitacions a la comercialització i a l'ús de certes substàncies i preparats perillosos. BOE núm. 54 p. 36363-36365 (de 20 de novembre de 1989).

Reial decret 1481/2001, de 27 de desembre, pel qual es regula l'eliminació de residus mitjançant dipòsit en abocador. BOE núm. 25 p. 3507-3521 (de 29 de gener de 2002).

Normativa catalana

Llei 6/1993, de 15 de juliol, reguladora dels residus. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* (DOGC) núm. 1776 p 5249-5261 (de 28 de juliol de 1993).

Llei 15/2003, de 13 de juny, de modificació de la Llei 6/1993, de 15 de juliol, reguladora dels residus. DOGC núm. 3915, p.13153 (d'1 de juliol de 2003).

Llei 9/2008, de 10 de juliol, de modificació de la Llei 6/1993, de 15 de juliol, reguladora dels residus. DOGC núm. 5175 p. 55908-55923 (de 17 de juliol de 2008).

Llei 16/2003, de 13 de juny de finançament de les infraestructures de tractament de residus i del cànon sobre la deposició de residus. DOGC núm. 3915 p. 13157-13159 (d'1 de juliol de 2003).

Llei 8/2008, de 10 de juliol, de finançament de les infraestructures de gestió de residus i dels cànon sobre la deposició de residus. DOGC núm. 5175 p. 55898-55908 (de 17 de juliol de 2008).

Llei 11/2000, de 13 de novembre, reguladora de la incineració de residus. DOGC núm. 3269 p. 14865-14866 (de 20 de novembre de 2000).

Llei 3/1998, de 27 de febrer, de la intervenció integral de l'Administració ambiental. DOGC núm. 2598 p. 3404-3414 (de 13 de març de 1998).